

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu konanom 27. júna 1996 predbežne prerokoval podnet [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] vo veci porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Okresného a Krajského súdu v Banskej Bystrici a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDAKOVANÉ] na začatie konania o d m i e t a z dôvodu svojej nepríslušnosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") dostal 10. mája 1996 podanie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], označené ako "Podnet k začatiu konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky".

Pisateľ podnetu v ňom namietal nesprávny postup orgánov činných v trestnom konaní pri výklade a uplatnení 71 ods. 1, 4 a 6 Trestného poriadku v súvislosti s dĺžkou svojho pobytu vo väzbe, ako aj povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní rozhodnúť o jej predĺžení z dôvodov, ktoré vo svojom podnete uviedol. Podľa názoru pisateľa podnetu uvedené ustanovenia Trestného poriadku "neboli v plnej miere orgánmi činnými v trestnom konaní dodržané, a preto došlo k porušeniu môjho základného práva na osobnú slobodu". Pisateľ podnetu požiadal o jeho prijatie na ďalšie konanie podľa 18 ods. 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z. v platnom znení a o vydanie nálezu na základe 57 citovaného zákona, ktorým by ústavný súd "zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 10.

augusta 1995 vydané v konaní pod sp. zn. 8 Tpo 291/95 a rozhodnutie Okresného súdu v Banskej Bystrici zo dňa 6. 7. 1995, vydané pod sp. zn. TP 46/95, spojené s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5 Tpo 87/96 zo dňa 20. marca 1996, ktorými bola moja žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá" a v náleze tiež vyslovil, že "napadnutými rozhodnutiami Okresného súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Banskej Bystrici bolo porušené moje ústavné právo na osobnú slobodu, ktorá je protizákonne obmedzovaná".

II.

Konanie o podnete fyzickej alebo právnickej osoby začína pred ústavným súdom jeho prijatím na predbežnom prerokovaní senátom ústavného súdu. Podmienky, ktoré musí spĺňať podnet podaný na ústavný súd, sú upravené v 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z. a dôvody odmietnutia podnetu ústavným súdom sú uvedené v 25 ods. 2 citovaného zákona. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní podnetu [REDAKOVANÉ] preskúmal, či sú splnené podmienky uvedené v 20 ods. 1 a 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z., pretože až po ich splnení môže byť podnet prijatý na ďalšie konanie.

Pri predbežnom prerokovaní venoval ústavný súd pozornosť otázke svojej príslušnosti konať o podnete [REDAKOVANÉ], a to vo vzťahu ku konaniu a rozhodovaniu všeobecných súdov. Ústava Slovenskej republiky vo svojej siedmej hlave označenej ako "Súdna moc" konštituuje vzťah ústavného súdu a všeobecných súdov ako dvoch samostatných a vzájomne nezávislých zložiek súdnej moci v Slovenskej republike. Samostatnosť oboch zložiek súdnej moci sa prejavuje v tom, že každá z nich má ústavou a zákonmi určený rozsah svojej vecnej pôsobnosti, ktorú vykonáva samostatne. Ústavný súd preto nie je oprávnený konať a rozhodovať o veciach, ktoré sú zverené do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov a všeobecné súdy nie sú oprávnené konať a rozhodovať vo veciach zverených ústavnému súdu (čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, resp. čl. 125 až 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky). Nezávislosť oboch zložiek súdnej moci znamená, že každá z nich je pri výkone svojich rozhodovacích právomocí viazaná len príkazmi tých právnych predpisov, ktoré tvoria základ jej rozhodovacej činnosti. Ústavný súd nie je preto oprávnený zasahovať a

ovplyvňovať rozhodovacia činnosť všeobecných súdov a všeobecné súdy Slovenskej republiky nie sú oprávnené zasahovať a ovplyvňovať rozhodovacia činnosť ústavného súdu.

Ani Ústava Slovenskej republiky a ani zákonná úprava sústavy všeobecných súdov a ústavného súdu nestanovujú nadradenosť ústavného súdu nad všeobecnými súdmi. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd nemožno považovať za nadriadený všeobecným súdom. Ústavný súd preto vo svojej rozhodovacej činnosti nie je oprávnený zrušovať rozhodnutia všeobecných súdov, pretože toto oprávnenie patrí len odvolacím, resp. dovolacím súdom v rámci sústavy všeobecných súdov. Takýto postup ústavného súdu by nemal žiaden právny (ústavnoprávny) základ.

Uvedené sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na tie konania všeobecných súdov, v ktorých rozhodujú o základných právach a slobodách občanov tak, ako sú uvedené v druhej hlave Ústavy Slovenskej republiky. Ak preto Ústava Slovenskej republiky zveruje ochranu základných práv a slobôd občanov Slovenskej republiky všeobecným súdom Slovenskej republiky, ústavný súd nemôže o týchto právach a slobodách rozhodovať sám a nahradzovať konanie, ktoré je zákonom zverené do ich výlučnej právomoci.

Ochranu ústavnosti, garantom ktorej je podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky ústavný súd, však zodpovedá povinnosť poskytnúť súdnu alebo inú právnu ochranu každému právu alebo slobode, porušenie ktorého oprávnený subjekt namieta. Zo siedmeho oddielu druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky (Právo na súdnu a inú právnu ochranu) nevyplýva rozdiel medzi základnými právami a slobodami v závislosti od toho, ktorý orgán verejnej správy Slovenskej republiky ich porušil. Súdnej ochrane preto podliehajú i tie základné práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta v dôsledku konania, opomenutia alebo rozhodovania všeobecných súdov.

Konaním a rozhodovaním všeobecných súdov Slovenskej republiky je preto ústavný súd oprávnený zaoberať sa len vtedy, ak sa nimi namieta porušenie takých základných práv alebo slobôd, ochrane ktorých nebola poskytnutá účinná ochrana.

Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu

k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých namieta, mu umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody.

V konaní o podnete podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky je preto ústavný súd oprávnený zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody vtedy, ak k nemu došlo aj postupom všeobecných súdov za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu prostredníctvom oprávneného prostriedku dostupného fyzickej alebo právnickej osobe.

Jedná sa predovšetkým o tie základné práva a slobody, ktoré sú späté s postavením fyzických alebo právnických osôb ako účastníkov konania pred všeobecným súdom (čl. 46 - 50 Ústavy Slovenskej republiky).

III.

Pisateľ podnetu na ústavný súd uviedol, že k porušeniu jeho práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky došlo označenými rozhodnutiami Okresného súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktoré podľa názoru pisateľa podnetu na ústavný súd zakladajú stav rozporný s čl. 17 ústavy tým, že jeho osobná sloboda je "protizákonne obmedzovaná". V dôsledku uvedeného žiadal, aby ústavný súd (a podľa § 57 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z.) citované uznesenia zrušil, a tým stav protizákonne obmedzenej osobnej slobody ukončil.

Zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 38/1993 Z. z. bol do jeho textu vložený nový § 31a, ktorý vo svojom odseku 1 uvádza, že "Na konanie a rozhodovanie o prijatom podnete sa primerane použijú ustanovenia tretej časti druhej hlavy štvrtého oddielu tohto zákona". Citovaná časť zákona (§ 49 - 58) upravuje konanie o ústavnej sťažnosti a podľa § 57 môže ústavný súd "napadnuté rozhodnutie zrušiť". Pisateľ podnetu na ústavný súd sa odvolal na toto ustanovenie zákona a na jeho základe požiadal, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutia Okresného a Krajského súdu v Banskej Bystrici.

Hoci novela zákona č. 38/1993 Z. z. umožňuje použitie predpisov o ústavnej sťažnosti aj na konanie o prijatom podnete, nemení Ústavu Slovenskej

republiky v časti vymedzujúcej právomoc a postavenie všeobecných súdov Slovenskej republiky a ústavného súdu.

Uvedeným ustanovením zákona sa preto nerozšírila právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov nad rámec vymedzený časťou II. tohoto odôvodnenia.

Ochranu osobnej slobody, ako i zákonné záruky späté s jej pozbavením formou väzby zveruje Ústava Slovenskej republiky orgánom činným v trestnom konaní (vrátane všeobecných súdov). Zákon o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) poskytuje osobe, ktorá bola v dôsledku väzby pozbavená osobnej slobody, opravný prostriedok podľa 72 ods. 2 Trestného poriadku. Tento opravný prostriedok (sťažnosť) pisateľ podnetu na ústavný súd aj využil, ako to vyplýva z príloh A až E jeho podnetu.

Rozhodovanie o pozbavení osobnej slobody v dôsledku uvalenej väzby, ako aj o jej obnovení, patrí len orgánom činným v trestnom konaní a právny poriadok poskytuje osobe namietajúcej porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky účinné opravné prostriedky na odstránenie tohoto stavu konaním pred všeobecnými súdmi.

Ústavný súd nie je nadriadený všeobecným súdom, a preto nie je oprávnený preskúmavať, či dokonca zrušovať ich rozhodnutia, ktorými sa podľa názoru pisateľa podnetu na ústavný súd nezákonne obmedzila jeho osobná sloboda.

Podnet [REDAKOVANÉ] bol preto na základe 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. odmietnutý pre nepríslušnosť ústavného súdu tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohoto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať
opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 1996

Za správnosť vyhotovenia: JUDr. Tibor Š a f á r i k
[REDAKOVANÉ] predseda senátu